

Proloog
Best, Nederland
April 1942

Ze had zich aangesloten bij het Nederlandse verzet tegen de Duitse bezetters, dit omdat ze zichzelf zo machteloos had gevoeld en ze het juiste had willen doen. Echter, aan het juiste doen bleken levensechte risico's te zitten. Op haar heup rustte een bruine leren tas die was gevuld met kranten van "De Waarheid". Dit was een verzetskrant. Diegenen die betrokken waren bij de totstandkoming van de illegale pers, dan wel de verspreiding daarvan, werden gezien als vijanden van de Duitsers. En het was algemeen bekend dat het met die vijanden vaak slecht afliep.

Hoe had ze zo naïef kunnen zijn om overdag met al die verzetskranten rond te gaan fietsen? Maar aan de andere kant, waarom had niemand van het lokale verzet deze Duitse patrouille eerder opgemerkt?

Ze kwam buiten adem tot stilstand voor de grote deur van een stal. Deze deur werd geblokkeerd door een balk die horizontaal in enkele haken hing. Ze plaatste haar handpalmen aan de onderzijde van de balk en ze tilde deze krachtig omhoog. Daarna zette ze een stap naar achteren en liet ze de balk op de grond vallen.

'Hey, wat doe je daar?!' riep een oudere vrouwenstem.

Iets verderop zat een boerin op een krukje met een mesje in haar hand. De vrouw was bezig met aardappels te schillen boven een stalen emmer.

'Halt!' schreeuwde een nog ontzichtbare Duitser van ver.

De boerin op het krukje keek geschrokken in de richting van de schreeuw, en ze stond daarna meteen op.

De deur van de boerderij vloog vervolgens open en een boer verscheen in de deuropening. De boerin draaide vlug haar hoofd om richting de boer en zij wees met haar hand, met daarin het puntige aardappelschilmesje, richting de stal.

'Duitsers, Kees! Het zijn Duitsers. Ze zitten volgens mij achter die jonge vrouw aan. We moeten haar helpen, Kees.'

De boer gebaarde naar de jonge vrouw dat ze de stal in moest gaan. Daarop opende zij de staldeur.

Direct vloog er een vieze ammoniak geur de neus binnen. De vloer was bezaaid met stro, en daarop liepen meerdere varkens die meteen begonnen te knorren. Ze wist niet of de varkens gevaarlijk waren, dus nadat ze naar binnen was gestapt bevroor ze en bekeek ze de binnenzijde van de stal. Boven de varkens bevond zich een houten zolder, welke te bereiken was via een ladder en welke was gevuld met

grote blokken stro. Verder lag er achter in de stal een enorme berg van hooi op de vloer.

Een hand duwde plots in haar onderrug. De boer – met zijn blauwe overall en zijn stoppelbaard – was achter haar verschenen.

'Lopen, lopen. Vooruit, naar achteren,' zei hij op een zeer gespannen toon. De boer pakte haar bij de pols vast en hij trok haar mee richting de berg van hooi. De varkens schoten aan de kant.

De boer liet zich op zijn knieën vallen en hij begon druk met beide handen een hol in de berg te graven. Weldra werd de houten vloer onder de berg van hooi zichtbaar. De boer wrikte met zijn vingers een paar plankjes omhoog, waardoor er een gat in de vloer ontstond.

De boer gebaarde heel gespannen dat ze snel naar beneden moest afdalen. De boer stak haar een hand toe, welke werd vastgegrepen. Ze ging daarop eerst met haar benen in het gat zitten, om vervolgens heel haar lichaam in het onbekende te laten afzakken. Ondertussen maakte ze nog een laatste keer oogcontact met de boer, die op zijn beurt zei: 'Je kan hier eigenlijk niet blijven, maar voor nu houd je gedeisd. Moge god met ons allen zijn. Wees sterk.'

De voeten landden op een zanderige ondergrond.

'Bukken, bukken,' zei de boer ten slotte.

Het gat boven haar hoofd werd weer dichtgemaakt.

Ze zat gehurkt en ze keek toe hoe het laatste plankje haar verbinding met de bovenwereld verbrak. Gek genoeg was het onder de vloer van de stal niet donker, want er straalde wat licht naar binnen via een ventilatierooster in de buitenmuur.

Met behulp van dit licht keek ze tot haar grote verbazing in de ogen van een heel gezin. Een vader, moeder en twee kindjes, een jongen en een klein meisje. Allen hadden ze zwart haar. Het meisje was nog jong, misschien was ze drie jaar. Het meisje weerspiegelde het verschrokken gezicht van de onverwachte en onbekende gast, waarna ze een klein beetje begon te snikken. De ouders keken hun gast meelevend aan, al had haar komst hen ook duidelijk nerveus gemaakt.

De moeder nam het kleine meisje op schoot, met het gezichtje naar haar toege-richt. De moeder begon met haar benen wat op en neer te bewegen. De vader wreef over het ruggetje van het meisje, die al gelukkig begon te kalmeren.

Boven klonk intussen het geluid van het luik dat werd afgedekt met de nodige hooi en kort daaropvolgend was te horen hoe de boer naar buiten rende, om daarna de deur te sluiten en de balk terug op zijn plek te hangen. Tot slot was te verstaan hoe de boer en boerin buiten wat tegen elkaar zeiden op een ruziënde toon, waarna het stemgeluid verstomde.

Ze sloot haar ogen en ze luisterde naar haar eigen ademhaling. Zittend in de schuilkelder dacht ze aan wat er kon gaan gebeuren. De Duitsers hadden haar niet de stal in zien gaan, toch?

Er was een schrik toen ze weer een Duitse schreeuw hoorde.

Ze trok vanwege haar benauwdheid haar zwarte hoofddoek van het hoofd af, waarna een goudblonde haarbos tevoorschijn kwam en ze begon te bidden zoals ze nog nooit had gebeden.

Buiten de stal klonken plots verschillende mensenstemmen.

Instinctief opende ze haar ogen. Ze hoorde hoe de boer en boerin samen iets probeerden uit te leggen.

Een antwoord in het Duits volgde.

Ze verstond het Duitse antwoord niet, maar het antwoord klonk kortaf. De stem van de boerin leek vervolgens verder aan te dringen.

Er klonk een harde klap op de deur van de stal.

Het kleine meisje begon wederom zachtjes te snikken.

'Nee, daar zitten de varkens. Het is een varkensstal,' klonk de stem van de boerin. 'Zoals ik al zei, die jonge vrouw die jullie zoeken rende eerst over ons erf, vervolgens door een stuk weiland, om uiteindelijk daar verderop in het bos weer te verdwijnen. Ik heb geen idee wie die vrouw is! Het ging allemaal zo snel!'

'Openen!' werd er hard geroepen.

Het geluid van een balk die van de staldeur werd getild was hoorbaar. De staldeur kraakte open en de varkens knorden.

'Deze varkens zijn groot hè?' klonk de stem van de boer. 'Je moet oppassen voor deze dieren, soms worden ze agressief. Vooral rond deze tijd, wanneer ze even proberen te slapen. Als ze zo hard knorren is dat een teken dat ze boos zijn.'

'Mond houden!' werd er door een Duitse mannenstem geschreeuwd.

Het kleine meisje in de schuilkelder begon weer zacht te snikken en de vrees bestond dat dit elk moment zou kunnen escaleren in harder gehuil.

De varkens boven knorden nu massaal.

De hand van de moeder van het meisje bewoog ondertussen omhoog, richting het ventilatierooster in de muur. De smalle vingers van de moeder staken door het rooster heen. Het was niet goed te zien wat de moeder aan het doen was. Was ze iemand buiten de boerderij aan het seinen dat er dringend hulp nodig was?

Voetstappen verplaatsten zich door de stal.

Stof dwarrelde tussen de vloerplanken door naar beneden de schuilkelder in, waardoor het leek alsof de onderduikers in een grote zandloper zaten en hun tijd begon op te raken.

'U heeft alles gezien,' zei de boer, 'wat wil u toch van ons?'

Ferme voetstappen naderden de berg van hooi en kwamen tot stilstand.

Dit was het moment waarop de moeder van het snikkende kindje vanuit het niets een uitgebloeide paardenbloem tevoorschijn toverde.

Iedereen in de schuilkelder keek nu naar het bolletje van witte pluïjes op het groene stengeltje, die in de hand met de gouden trouwring omhoog werd gehou-